

ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ АНГЕЛИ МЕРКЕЛЬ

У статті розглядаються основні етапи політичної кар'єри Ангели Меркель; розкривається роль «залізної фрау» в політичному житті Німеччини та Європи в цілому; аналізуються думки аналітиків стосовно секрету успіху першої жінки-бундесканцлера за всю політичну історію ФРН.

Ключові слова: Ангела Меркель, політичний портрет, політична кар'єра, політичні позиції, християнська демократія.

Ім'я Ангели Меркель увійшло в політичну історію. І хоча в історії жінки не раз опинялися біля керма держави, проте у сучасній великій політиці це швидше виняток, ніж правило. Одним з таких яскравих прикладів на світовому олімпі сьогодні, безумовно, і є Ангела Меркель.

Ніхто всерйоз не заперечує, що Меркель сьогодні є найпотужнішим політиком в Європі. Журнал Forbes нещодавно проголосив її другою найвпливовішою фігурою в світі після президента Обами [1]. Майже бездоганне економічне здоров'я країни, лад на державних рахунках лише посилити позиції Меркель, зокрема, на європейській сцені, де їй вдалося безперешкодно нав'язати свої рецепти виходу з кризи, яка охопила еврозону.

Дехто називає Меркель «гіршою за залізну леді». Наприклад, британський тижневик «лівого» спрямування NewStatesman впевнений, що німецька канцлер – «найнебезпечніший лідер Європи» [2].

Привертає увагу той факт, що жодного із німецьких політиків післявоєнного часу так недооцінювали, як дочку священика із східнонімецької провінції. Сіра мишка, жінка в масці, математик влади, залізна Ангі, самотня, недовірлива – впродовж багатьох років цими словами окреслюють Ангелу Меркель [3, с. 204]. Її вважали політиком, від якого не чекали великого майбутнього: невиразне обличчя, дивакувата зачіска, гардероб без смаку, жінка, яка позбавлена харизми і ораторських здібностей. У Меркель не було жодних шансів...

Але вона, подолавши стереотипи, сьогодні впевнено керує однією з провідних економік світу, тримаючи під контролем свою партію і коаліційний уряд. Після семи років роботи на посаді канцлера Німеччини, і 12 років у ролі лідера Християнсько-демократичного союзу – сьогодні Ангела Меркель перебуває на вершині своєї влади. Вона стала першою жінкою, хто займає ці обидві посади, і це все на велике здивування чоловіків, яких вона обійшла в процесі розвитку своєї кар'єри. Вона також є другим, за стажем свого перебування на посаді, національним лідером у Європейському Союзі після Жан-Клода Юнкера з Люксембургу.

Безсумнівно, Ангела Меркель – епохальна політична постать не лише в Німеччині та Європі, але й у всьому світі. І це не можуть відкидати навіть ті, хто негативно до неї ставився. З вищенаведених фактів і впливає актуальність даної теми. Саме тому цей політичний лідер і його політична діяльність викликають постійне зацікавлення у політологів, економістів, журналістів та істориків.

Мета статті полягає в розкритті особливостей політичної кар'єри Ангели Меркель, визначенні ролі «залізної фрау» в політичному житті Німеччини та Європи, аналізі висловлювань аналітиків щодо секрету успіху німецького політичного лідера.

Дана тема досліджується в основному у працях німецьких вчених. Серед них видання біографічного жанру, статті, присвячені аналізу окремих аспектів політики Меркель, а також її ролі в житті сучасної Німеччини. Змістовний аналіз літератури про політичну біографію та

кар'єру нинішнього бундесканцлера ФРН характерний для праць німецьких дослідників Е. Ролль [3-4], Г. Ланггута [5], Г. Хьолера [6], Шт. Корнеліуса [7] та ін.

У вітчизняній літературі проблеми політики уряду Ангели Меркель одержали недостатнє висвітлення. Серед провідних російських науковців з цієї тематики привертають увагу праці С.В. Погорельської [8], Є. Алексєєвої, В.І. Левченка [9].

Ангела Доротея Каснер (Angela Dorothea Kasner) – дівоче прізвище Меркель – народилась у Гамбурзі в липні 1954 року в сім'ї служителя лютеранської церкви.

Після падіння Берлінської стіни і об'єднання Німеччини Меркель вступає до лав Християнсько-демократичного союзу. Шлях у велику політику їй відкриває Гельмут Коль. В 1991 р. він призначає Ангелу міністром у справах жінок та молоді.

У квітні 2000 р. 96 % членів партії проголосували за її обрання спадкоємицею Вольфганга Шойбле на посаді голови ХДС.

Успіх не полишає цю жінку і вже в 2005 р. вона стає канцлером Німеччини, через чотири роки Меркель знову переобирають на цю посаду.

«Вона завжди так вміло пересуває фігури на шаховій дошці, щоб ніхто не міг бути небезпечним для неї», – розповідає біограф Бойзен [7, с. 114]. Уже 12 років Меркель керує християнськими демократами і 7 років працює канцлером. За цей час їй вдалося вивести з гри своїх головних конкурентів-чоловіків, або підпорядкувати їх своїй системі. І все це – без жодного скандалу.

Починаючи з 2008 року, німецький канцлер все більше виконує роль антикризового менеджера. Відтоді, як виникли проблеми в Греції, вона разом з французьким президентом Ніколя Саркозі намагається врятувати євро. Прагматизм для неї – передусім.

Попри невдачі ХДС на останніх регіональних виборах, популярність Ангели Меркель в Німеччині залишається високою. Згідно з недавнім опитуванням громадської думки, яке провела телекомпанія ARD, 70 % німців відчувають, що Меркель – саме та людина, яка здатна врятувати євро [10]. Аналогічне опитування журналу Stern підтверджує рівень її популярності: якби німці могли проголосувати за главу уряду, 49 % із них вибрали б Меркель.

Німці відчувають відразу до показних лідерів. І про це нам можуть розповісти не лише національні стереотипи. Після того, як вони сліпо пішли за кайзером Вільгельмом II і Гітлером на дві катастрофічні світові війни, німці розвинули тенденцію голосувати за більш помірних і серйозних лідерів. У 1957 році християнські демократи провели свою передвиборчу кампанію з неправдоподібно нудним гаслом «Досить експериментів!» – і здобули понад 50 % голосів, що є найвищим результатом у німецькій післявоєнній історії.

Меркель зуміла залишитися загадкою для більшості німців. Вона – чистий аркуш, на який вони можуть проектувати власні особисті ідеї свого лідера.

Цей приземлений підхід знаходить відображення і в обережній політичній поведінці Ангели, через яку міжнародна преса часто звинувачує «залізну фрау» у відсутності чіткого бачення майбутнього Європи.

Найважливіша причина популярності Меркель у Німеччині – це ані криза євро, ані криза німецької історії, а вона сама. Так чи інакше, ця жінка середніх років, фізик з протестантським вихованням, переконала консервативних батьків католицької Баварії, працюючих жінок зі старих промислових районів західної Німеччини, а також інтелектуальну богему Берліна, що вона є найкращим представником їхніх інтересів [11, с. 103].

Достатньо пізній початок політичної кар'єри, ще недавно розглядався як непереборний недолік, став свого роду козирною картою Ангели Меркель: в очах членів партії вона не була замішана в фінансових аферах і абсолютною більшістю голосів обрана головою ХДС. Однак для висунення її кандидатури на посаду федерального канцлера цього виявилось недостатньо і Меркель знову проявила стратегічну мудрість та мистецтво закулісних ігор, погодившись на низку тактичних поступок своїм конкурентам, які,

програвши вибори, зійшли зі сцени. Крім того, вона заручилася підтримкою зовнішнього союзника, коли, на відміну від правлячої партії, однозначно і демонстративно підтримала дії адміністрації Дж. Буша в Іраку.

Так чи інакше, навіть програвши вибори своєму суперникові Герхарду Шредеру, у листопаді 2005 року Ангела Меркель стала першою жінкою і одночасно в свої 51 рік наймолодшим федеральним канцлером за всю історію ФРН, першою представницею колишньої НДР на цій посаді та першим головою уряду з природничою освітою. І взагалі другою (після імператриці Феофанії X ст.) жінкою на чолі Німеччини.

Незважаючи на нечіткість у внутрішній політиці та надмірне захоплення іноземними справами, її стиль управління державою викликав симпатію у населення, бізнесу і за кордоном. Зокрема, журнал «Тайм» в 2006 р. і в 2007 р. включив її до списку ста найвпливовіших людей планети. У 2008 році федеральний президент Хорст Келер нагородив Ангелу Меркель Великим хрестом ордена «За заслуги перед Німеччиною», а Єврокомісія присудила їй премію імені Карла Великого [2].

Аналітики вважають, що секрет успіху Ангели Меркель полягає в її непомітній зовнішності і в удаваному відсутності харизми – все це стало для неї відмінною маскою від небезпечних конкурентів на шляху до посту канцлера. Незважаючи на очевидні успіхи, жінку-канцлера нерідко відмовлялися сприймати всерйоз, вважаючи «ні рибою, ні м'ясом», дуже м'якою, дуже блідою, без лідерських якостей. Один з німецьких журналістів назвав її «сірою перлиною», пояснивши, що «весь секрет успіху Меркель лише в тому, що вона майже ідеально відповідає існуючому глобально сірому фону, в той же час вдало виділяючись на тлі нескінченної низки непоказних чоловіків» [12].

Інший західний журнал стверджує, що її єдиний козир – «скромна чарівність звичайної жінки, яка нічого не хоче для себе». Але злі язики називають Ангелу Меркель нешкідливою овечкою, під білою і пухнастою шкіркою якої ховається безжалісний вовк.

Газета Berliner Morgenpost в одній із статей висунула гіпотезу про те, що справжньої Ангели Меркель не існує. Її слід характеризувати в контексті тієї ролі, яку вона виконує в даний момент часу. Часи і ролі змінюються, а разом з ними змінюється і фрау канцлер. Сама Меркель згадує свого класного керівника, який на кожному уроці постійно повторював: «Ваш обов'язок – домогтися успіху». Тим не менше, Ангелі як політичному діячеві властива дуже важлива риса характеру – вона вміє показати себе незамінною і сьогодні колишню «дівчинку Коля», розкрити таланти політичної інтриги, вже ніхто не дорікне у відсутності політичного досвіду і впевненості у своїх діях.

Про політиків судять, перш за все, за результатами їхньої діяльності. В зовнішній політиці Меркель відома своєю беззастережною підтримкою американського курсу, виступаючи за зближення з США. Вона неодноразово критикувала Герхарда Шредера за «надмірну» дружбу з Володимиром Путіним і заявляла про те, що, в разі обрання канцлером, займатиме твердішу позицію по відношенню до Росії. Меркель має намір розбити «тріумвірат» Шредера з Жаком Шираком і Володимиром Путіним та поліпшити відносини з США і країнами Східної Європи.

Бундесканцлер є послідовним противником прийняття Туреччини в Європейський Союз. Найбільше, що вона згідна надати цій країні, – «привілейоване партнерство». Також у березні 2010 року, після того, як економіка Греції опинилась на межі дефолту, Ангела заявила, що Єврозоні необхідний механізм виключення з неї окремих країн за систематичне порушення правил фінансової стабільності.

У внутрішній політиці нинішній політичний лідер ФРН має намір продовжити курс реформ Герхарда Шредера, однак «іншими способами». Головна мета, яку проголошує жінка-канцлер – створення робочих місць і підтримка економіки за рахунок зменшення соціальних допомог.

Ангела Меркель завжди говорить лише одне – я все роблю не заради себе, а заради своєї батьківщини і свого народу! Коли настала світова криза, яка уразила всю планету,

Меркель стали називати мамою, яка по можливості, як голова ЄС, старалася матеріально підтримати кожну країну.

Отже, з вищенаведених фактів слід зробити висновок про те, що нині Німеччина і Ангела Меркель абсолютно нероздільні поняття. Англі стала першою жінкою-керівником, першим канцлером Німеччини за всю історію існування держави ФРН. Сьогодні про неї говорять, що вона є найсильнішим політиком у всьому світі і не поступається своїми політичними поглядами жодному керівникові, жодній країні світу.

Література:

1. Факты из жизни Ангелы Меркель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.peoples.ru/state/politics/merkel/facts.html>.
2. Angela Merkel (seit 2005). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bundeskanzlerin.de/Webs/BKin/DE/Kanzleramt/Zeitstrahl/Merkel/merkel_no_de.html.
3. Evelyn Roll. Die Kanzlerin: Angela Merkels Weg zur Macht. / Evelyn Roll. – Ullstein-Verlag, Berlin. – 2009. – 432 S.
4. Evelyn Roll. Das Mädchen und die Macht. Angela Merkels demokratischer Aufbruch. / Evelyn Roll. – Rowohlt-Verlag, Berlin. – 2001. – 303 S.
5. Gerd Langguth. Angela Merkel. Aufstieg zur Macht. Biografie. / Gerd Langguth. – Deutscher Taschenbuch Verlag, 2. Auflage, München. – 2007. – 491 S.
6. Gertrud Höhler. Die Patin. Wie Angela Merkel Deutschland umbaut. / Gertrud Höhler. – Orell Füssli Verlag AG, Zürich. – 2012. – 295 S.
7. Stefan Kornelius. Angela Merkel. Die Kanzlerin und ihre Welt. / Stefan Kornelius. – Hoffmann und Campe, Hamburg. – 2013. – 288 S.
8. Погорельская С. В. Ангела Меркель. Политический портрет. / С. В. Погорельская. – М.: Издательство: ИНИОН РАН. – 2008. – 106 с.
9. Алексеева Елена, Левченко Владимир. Меркель Ангела – последний пресс-секретарь правительства ГДР (1990 г.). / Елена Алексеева, Владимир Левченко. – М.: Издательство: Управление персоналом. – 2008. – 329 с.
10. Stephan Hebel. Bundeskanzlerin Merkel Die zwei Gesichter der Angela M. / Stephan Hebel. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.fr-online.de/politik/bundeskanzlerin-merkel-die-zwei-gesichter-der-angela-m,1472596,21927736.html>.
11. Wolfgang Stock. Angela Merkel. Eine politische Biographie. / Wolfgang Stock. – Olzog-Verlag, Neuauflage, München. – 2005. – 200 S.
12. Volker Resing. Angela Merkel. Die Protestantin. Ein Porträt. / Volker Resing. – St.-Benno-Verlag, Leipzig. – 2009. – 160 S.

Тирон А. Н. Политический портрет Ангелы Меркель

В статье рассматриваются основные этапы политической карьеры Ангелы Меркель; раскрывается роль «железной фрау» в политической жизни Германии и Европы в целом; анализируются мнения аналитиков относительно секрета успеха первой женщины-бундесканцлера за всю политическую историю ФРГ.

Ключевые слова: *Ангела Меркель, политический портрет, политическая карьера, политические позиции, христианская демократия.*

Tiron A. Political portrait of Angela Merkel

The article highlights the main stages of the political career of Angela Merkel; discloses the role of "Iron Frau" in the political life of Germany and Europe; opinions of the analysts about the

secret of the success of the first woman-bundeskantsler in the political history of Germany are analyzed.

Keywords: *Angela Merkel, political portrait, political career, political positions, Christian democracy.*

УДК 327.51(477+474.3)

Хорошенюк Семен Іванович,
здобувач кафедри міжнародних відносин
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УКРАЇНО-ЛАТВІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОЇ СПІВПРАЦІ

Стаття присвячена співробітництву України та Латвії у військовій та політичній сферах. Автором досліджена договірно-правова база зазначеної співпраці, важливість співробітництва для євроінтеграційного курсу України та перспективи на майбутнє.

Ключові слова: *Співпраця, перспективи, угоди, зустрічі.*

Відносини між Україною і Латвією мають глибоке історичне коріння. Адже обидві держави об'єднує географічна близькість. Традиційно стосунки між Латвією та Україною були дружніми і активними. З 1992 року налагоджено конструктивний політичний діалог, розвинена законодавчо-правова база, яка поєднує практично всі галузі співпраці, діє міждержавна комісія, відбувається стабільний торговельний обіг. Сьогодні Українську та Латвійську Республіки також поєднують спільні інтереси у сфері зовнішньої політики, економіки, військовій галузі, культурній, гуманітарній та інших галузях [8].

Останнім часом відносини двох держав перейшли на новий етап розвитку. Латвія стала країною-членом Європейського Союзу та Північно-Атлантичного альянсу, Україна чітко намітила свій курс на зближення з цими міжнародними організаціями. Обидві країни об'єднують спільні інтереси у сфері зовнішньої політики та географічна близькість, що дає змогу спільно вирішувати питання безпеки у регіоні. В цілому, в зовнішній політиці Латвії Україна посідає важливе місце завдяки своєму економічному потенціалу, а також у контексті розвитку політичних процесів у Європі. Обидві країни мають великий потенціал для співробітництва у сфері оборони, що розпочалося 12 липня 1994 р., коли була підписана угода між Міністерством оборони Латвійської Республіки та Міністерством оборони України про співробітництво у військовій сфері [6].

Основними галузями співпраці між цими державами можна назвати питання військової освіти та тренування, експертні консультації з питань військової реформи та проекти з захисту навколишнього середовища. Всі ці сфери є надзвичайно важливими не лише для покращення ситуації з регіональною безпекою на Сході Європи, а й для захисту життєво важливих інтересів населення східноєвропейських країн [3].

Довгострокову програму розвитку співробітництва між Збройними Силами України та Національними Збройними Силами Латвійської Республіки підписали 28 квітня 2005 р. міністри оборонних відомств двох країн Анатолій Гриценко та Ейнарс Репне [9]. Програма визначає конкретні засади, принципи і напрями співпраці між двома країнами. Україну насамперед цікавить досвід латвійських колег в екологічній сфері.

Визначальним змістом співробітництва України з країнами Балтії є передача досвіду та надання практичної допомоги у здійсненні євроінтеграційних реформ.

Латвія, Литва та Естонія надають активну підтримку реалізації програми «Східного партнерства». «Східне партнерство» – польсько-шведська ініціатива, спрямована на поліпшення відносин з ЄС і яка має охопити 6 країн - сусідів Євросоюзу: Азербайджан,